

SOSIAALIPAKETTI

Neuvottelutulos 12.11.2001

SISÄLTÖ

1. Sopimus yksityisalojen työeläkkeiden kehittämisestä
2. Eläkeneuvottelujen pöytäkirjamerkintä
3. Työttömyysturvajärjestelmän kehittäminen
4. Hallituksen kannanotto työllisyyden edistämiseksi, työvoiman osaamisen kehittämiseksi ja työvoiman pysymiseksi nykyistä pidempään työelämässä.

SOPIMUS YKSITYISALOJEN TYÖELÄKKEIDEN KEHITTÄMISESTÄ

1. Sopimuksen tausta

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt ovat tehneet seuraavan, yksityisalojen työeläkkeiden kehittämistä koskevan periaatesopimuksen. Sopimuksen tavoitteena on tehdä työeläkejärjestelmään tarpeelliset muutokset, joilla myöhennetään keskimääräistä eläkkeelle siirtymisikää 2 - 3 vuodella ja sopeutetaan eläkejärjestelmä keskimääräisen elinajan jatkuvaan kasvuun.

Eläkkeelle siirtymisiän myöhentämistä koskeva tavoite on yhteensopiva hallitusohjelman kanssa. Siltä osin kuin sopimus sisältää ehdotuksia palkattomien aikojen eläkekertymän parantamiseksi, ne perustuvat valtioneuvoston talouspoliittisen ministerivaliokunnan toimeksiantoon.

Sopimuksen tavoitteena on myös luoda edellytyksiä yksityisalojen työeläkelakien yhdistämiseksi ja yksinkertaistamiseksi.

Muutokset koskevat tulevia ansaintavuosia, eivät eläkkeellä jo olevien etuuksia eivätkä ennen lainmuutosten voimaantuloa ansaittua eläkeoikeutta.

Periaatesopimuksen pohjalta ryhdytään tarkentamaan lainsäädäntöä käyden samalla läpi periaateratkaisuun liittyviä lukuisia teknisiä yksityiskohtia siten, että muodostuu toimiva kokonaisuus. Samalla arvioidaan suunniteltujen muutosten vaikutukset eri sukupuolten eläketurvaan sekä huolehditaan siitä, että työttömyysturvaan tehtävien muutosten ja eläkejärjestelmään tehtävien muutosten yhteisvaikutuksena ei synny väliinpuotoamistilanteita. Työmarkkinoiden keskusjärjestöt seuraavat muutosten toimivuutta ja ovat tarvittaessa valmiit sopimaan täsmennyksistä ja korjauksista.

Työmarkkinoiden keskusjärjestöt pyrkivät käytettävissä olevin keinoin tukemaan ikääntyvän työvoiman työssä jaksamista ja työsuhteiden pysyvyyttä. Samoihin päämääriin liittyy valtioneuvoston mahdollinen periaatepäätös toimista työllisyyden edistämiseksi, työvoiman osaamisen kehittämiseksi ja työvoiman pysymiseksi nykyistä pidempään työelämässä.

2. Vanhuuseläke

2.1 Vanhuuseläkkeen karttuman ikäalue laajennetaan siten, että 1.1.2005 lukien eläke karttuu iän 18 täyttämisen jälkeen lukien ansaituista palkoista 68 vuoden ikään saakka. Työeläkevakuutus ei koske ennen ikää 18 tai iän 68 jälkeen tehtyä työtä, josta siten ei kartu eläkettä eikä peritä työeläkemaksua. Käytäntöjä ja säädöksiä muutetaan siten, että vakuutettu voi halutessaan jatkaa työntekoa 68 vuoden ikään asti.

2.2 Nykyinen 65 vuoden eläkeikä muutetaan laskennalliseksi eläkeiäksi. Vanhuuseläkkeelle siirtyminen tapahtuu joustavasti ikävälillä 62 - 68 vuotta. Iästä 63 vuotta myönnetään ansaitun eläkkeen suuruinen vanhuuseläke.

2.3 Ikävälillä 62 - 63 on mahdollista siirtyä varhennetulle vanhuuseläkkeelle, johon tehdään suhteessa ansaittuun eläkkeeseen 0,6 %:n varhennusvähennys kutakin ikää 63 edeltävää varhennuskuukautta kohti eli 7,2 % koko varhennusvuotta kohti. Työttömyysturvan lisäpäiviltä ikävälillä 62 - 63 vanhuuseläkkeelle siirtyvää henkilöä varhennusvähennys ei koske. Lykättäessä vanhuuseläkettä 68 vuoden iän täyttämistä eteenpäin sitä korotetaan 0,4 %:lla kutakin lykkäyskuukautta kohti eli 4,8 %:lla kutakin lykkäysvuotta kohti.

2.4 Nykyinen superkarttuma korvataan 1.1.2005 lukien kannustinkarttumalla, joka on 4,5 % vuodessa ikävälillä 63 - 68 vuotta. Henkilölle, joka jatkaa työntekoaan otettuaan jo vanhuuseläkkeen, karttuma on kuitenkin 1,5 % vuodessa eläkkeen alkamisesta lukien. Työttömyysturva ei kartuta eläkettä 63 ikävuoden jälkeen.

2.5 Yksityisen sektorin työeläkkeissä pyritään luopumaan eläkepalkan laskentauudistuksen yhteydessä yhteensovituksesta lukuunottamatta liikennevakuutus- ja tapaturmaeläkkeitä. Koska yhteensovituksesta luopuminen toisi mukanaan runsaasti heijastusvaikutuksia julkisen sektorin ansioeläkejärjestelmille, yhteensovitusta koskevien muutosten yksityiskohdat neuvotellaan ja sovitaan yhteistyössä yksityisen, valtion ja kuntien eläkejärjestelmien kesken.

2.6 Iän 63 täyttämisen jälkeen myönnetään vain vanhuuseläkkeitä ja osaaikaeläkkeitä.

3. Eläkepalkka ja työeläkelakien yhdistäminen

3.1 Osapuolet toteavat, että käytettävissä olleessa ajassa ei ole päästy riittävään yhteisymmärrykseen eläkepalkan laskusäännön kokonaisuudistuksesta. Koska uudistuksista on muilta osin päästy yhteisymmärrykseen ja koska niiden voimaantulo on eläkepoliittisesti tärkeää, osapuolet ovat sopineet, että muilta osin uudistukset tulevat voimaan pääosin vuoden 2005 alussa, mutta eläkepalkan laskusäännön valmistelua jatketaan välittömästi.

3.2 Eläkepalkan määräytymistä koskevissa jatkoneuvotteluissa pyritään sopimukseen sellaisessa aikataulussa, että uusi eläkepalkan laskentasääntö voidaan liittää osaksi vuoden 2005 alusta voimaan tulevaa uudistusta.

3.3 Mikäli eläkepalkan laskusäännöstä ei saavuteta yhteisymmärrystä sellaisessa aikataulussa, että se voidaan liittää osaksi vuoden 2005 alusta voimaan tulevaa uudistusta, ryhdytään vuoden 2005 alusta nykyisen työntekijäin eläkelain mukaisissa työsuhteissa eläkepalkka laskemaan sekä todellisten ansioiden että nykyisen kymmenen viimeisen vuoden ansioiden perusteella. Todellisten ansioiden mukaista laskentaa varten työsuhteista muodostetaan vapaakirja vuotta 2005 edeltävien ansioiden osalta. Eläke myönnetään sen vaihtoehdon mukaan laskettuna, joka on eläkkeensaajan kannalta edullisempi. Todellisten ansioiden mukaan laskettujen eläkkeiden eläkepalkkakerroin lasketaan siten, että nykytilanteeseen verrattuna kokonaiskustannukset pysyvät tältä osin ennallaan. Tämänhetkinen arvio ansio-osan painosta tällaisessa kertoimessa on noin 80 %.

3.4 Uudesta eläkepalkan laskentasäännöstä sovitaan viimeistään vuoden 2008 loppuun mennessä. Uutta eläkepalkan laskusääntöä aletaan soveltaa viimeistään vuoden 2011 alusta lukien.

3.5 Uusi eläkepalkan laskusääntö laaditaan niin, että yksityisaloilla sovelletaan vain yhtä eläkepalkan laskutapaa. Tällöin myös yksityisalojen palkansaajien eläkelait yhdistetään merimiesten eläkelakia lukuunottamatta yhdeksi kokonaisuudeksi siten, että työnantaja voi hoitaa kaikkien työntekijöidensä eläkevakuutuksen yhden vakuutuksen avulla. Eläkepalkan laskusääntö laaditaan niin, että eläkkeen määrä on riippumaton siitä, millä tavoin työura on osittunut erillisiin työsuhteisiin. Eläkepalkan laskusääntöä pyritään kehittämään siten, että se antaa mahdollisimman oikeudenmukaisen eläketurvan erilaisilla työhistorioilla.

4. Kuntoutus ja työkyvyttömyyseläkkeet

4.1 Työkyvyttömyyden uhkan toteamiseen perustuva oikeus ammatilliseen kuntoutukseen toteutetaan. Kuntoutuksen ajan toimeentuloturvaa kehitetään paremmin työelämän tarpeita vastaavaksi säätämällä erikseen osakuntoutusrahasta ja odotusajan kuntoutusrahasta.

4.2 Jatketaan ja tehostetaan Työeläkevakuuttajat TELAn koordinoimaa työntekijöille, työnantajille sekä erityisesti työterveyshuollon ja henkilöstöhallinnon edustajille suunnattua koulutusohjelmaa yhteistyössä Työterveyslaitoksen ja eläkelaitosten kanssa. Tavoitteena on kouluttaa työnantajat kehittämään työympäristön työnjärjestelyjä ja työhön liittyvää kuntoutusta ja koulutusta yhteistyössä työntekijöiden kanssa siten, että luodaan tosiasiallisia edellytyksiä ikääntyville työntekijöille jatkaa työelämässä nykyistä pitempään.

4.3 Kuntoutustutkimusverkostoa kehitetään laatujärjestelmän pohjalta yhteistyössä Kansaneläkelaitoksen kanssa siten, että varhaisen kuntoutuksen edellyttämät selvitykset saadaan nopeasti ja yhdenmukaisesti koko maassa. Verkostossa kehitetään kuntoutusarvioita varten sellainen uusi vuorovaikutteinen toimintatapa, jota voidaan käyttää myös vaikeasti arvioitavien työkyvyttömyyseläkehakemusten selvittelyn ja hylkäävän eläkepäättöksen saaneiden hakijoiden neuvonnan tukena.

4.4 Työkyvyttömyyseläkkeiden osalta siirrytään 1.1.2005 lukien malliin, jossa tulevan ajan karttuma liittyy kaikkiin työkyvyttömyyseläkkeisiin. Työkyvyttömyyseläkkeiden eläkepalkan määräytyminen selvitetään jatkoneuvotteluissa siten, että se edustaa kohtuullisesti työkyvyttömyyttä edeltänyttä vakiintunutta palkkatasoa.

4.5 Tulevaa aikaa lasketaan ikään 63 saakka ja tulevan ajan karttuma on iästä 50 lukien 1,2 % vuotta kohti.

4.6 Siirrytään käyttämään kaikkien maksussa olevien eläkkeiden indeksitarkistuksissa nykyistä eläkeindeksiä, jossa kuluttajahintaindeksin paino on 80 % ja ansiotasoindeksin paino 20 %. Nuorina työkyvyttömäksi tulevien eläketason varmistamiseksi alkavan työkyvyttömyyseläkkeen määrää korotetaan iästä riippuvalla kertoimella.

4.7 Edellä tarkoitetut työkyvyttömyyseläkkeitä koskevat uudistukset mitoitetaan niin, että työkyvyttömyyseläkekustannukset säilyvät suunnilleen nykytasolla.

5. Yksilöllinen varhaiseläke ja osa-aikaeläke

5.1 Yksilöllisen varhaiseläkkeen korvaa vuonna 1944 ja sen jälkeen syntyneiden osalta mahdollisuus jäädä iästä 63 lukien ilman työkyvyttömyyseläkkeen ansaitun eläkkeen suuruiselle vanhuuseläkkeelle; samalla 60 vuotta täyttäneiden työkyvyttömyyseläkeoikeuden arvioinnissa painotetaan työkyvyttömyyden ammatillista luonnetta silloin, kun ansiotyöura on pitkä ja työn aiheuttama rasittuneisuus ja kuluneisuus ikääntymiseen liittyviin tekijöihin yhdistyneenä tekee työn jatkamisen kohtuuttomaksi.

5.2 Vuonna 1946 tai sitä ennen syntyneillä on mahdollisuus siirtyä osa-aikaeläkkeelle 56 vuotta täytettyään tai myöhemmin nykyisin ehdoin.

5.3 Vuonna 1947 ja sen jälkeen syntyneillä osa-aikaeläkkeen ehtoja muutetaan siten, että ikäraja on 58 vuotta ja osa-aikaeläkkeellä ollessa vanhuuseläkettä karttuu osa-aikaeläkkeestä vain puolet nykyiseen verrattuna.

5.4 Osa-aikaeläkkeellä olijan tullessa työkyvyttömäksi työkyvyttömyyseläke määrätään kokoaikaista työntekoa vastaavaksi ja siihen liittyy sama omavastuu kuin siirryttäessä täysiaikaisesta työsuhteesta työkyvyttömyyseläkkeelle.

6. Työttömyyseläke

6.1 Niiden henkilöiden osalta, joiden lisäpäiväraha-oikeus alkaa 1.1.2007 jälkeen, työttömyyseläkemahdollisuus korvataan säätämällä oikeus työttömyysturvan lisäpäiviin.

6.2 Tämä uudelleenjärjestely alentaa TEL-maksua ja korottaa työttömyysvakuutusmaksua vastaavasti. Järjestelmään rakennetaan omavastuutariffi siten, että työnantajan vastuu ikääntyneen pitkäaikaistyöttömän turvasta säilyy nykyisellä tasolla.

7. Palkattomien jaksojen eläkekarttuma

7.1 Ehdotetaan, että hallitus laatisi esityksen palkattomien aikojen eläkekarttuman uudistamiseksi 1.1.2005 lukien seuraavien suuntaviivojen mukaan:

7.2 Sairauspäiväraha- ja vanhempainrahakausilta sekä ajalta, jolta saadaan kotihoidon tukea, karttuu eläkettä saadun päivärahan tai muun etuuden mukaisesti niissä tapauksissa, joissa etuusajalta ei jo muutenkin kartu eläkettä.

7.3 Henkilölle, joka suorittaa loppututkinnon, karttuu eläkettä opintorahan perusteella enintään viideltä vuodelta.

7.4 Selvitetään, onko muita palkattomia jaksoja, joilta olisi perusteltua karttua eläkettä.

7.5 Etuuden maksaja maksaa karttumasta aiheutuvan kustannuksen siinä vaiheessa, kun eläkettä maksetaan.

7.6 Kustannusvaikutuksia ei ohjata kansaneläkemaksun kautta työmarkkinaosapuolten maksettaviksi.

8. Varautuminen elinajan odotteen kasvuun

8.1 Selvitetään eläkkeelle siirtymisen ikärajojen nostamisen tarvetta erillisten sopimusten perusteella siten, että osa elinajan odotteen kasvusta ohjautuu aktiivivuosiin.

8.2 Jatkoselvittelyissä tutkitaan tämän ilmiön hallitsemista myös tekniikalla, jossa alkavan eläkkeen määrä riippuu elinajan odotteen kehityksestä.

9. Rahastointi, laskuperustekorko ja maksutaso

9.1 Työeläkemaksun nousupaineen tasaamiseksi selvitetään mahdollisuuksia lisätä vuoden 2003 alusta lukien määrääjäksi vanhuuseläkkeiden rahastointia.

9.2 Laskuperustekorron määrätymismekanismi määritellään uudestaan siten, että se tukee työeläkejärjestelmän pitkän aikavälin rahoitustasapainoa ja soveltuu kaikille työeläkelaitoksille.

9.3 Vanhuuseläkerahastoissa ilmennyt täydennystarve korjataan lain edellyttämällä tavalla. Laskuperustekoron määräytymismekanismi ja rahastotäydennyksen yksityiskohdat sovitaan vuotta 2002 koskevien maksuneuvotte-
lujen yhteydessä.

Helsingissä 12. marraskuuta 2001

Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK ry

Teollisuuden ja Työnantajien
Keskusliitto

Toimihenkilökeskus-
järjestö STTK ry

Palvelutyönantajat ry

AKAVA ry

PÖYTÄKIRJAN OTE

Liittyy kohtaan 7

Tehtävällä ratkaisulla ei heikennetä eikä muuteta voimassa olevia palkattomien jaksojen eläkepalkka- ja karttumakäytäntöä.

12.11.2001

TYÖTTÖMYYSTURVAJÄRJESTELMÄN KEHITTÄMINEN

Johdanto

Tuloratkaisun (15.12.2000) mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriö asetti 9.2.2001 työryhmän selvittämään tarpeet ja mahdollisuudet kehittää työttömyysturvaa ja työvoimapolitiikkaa työllistymistä tukevaan suuntaan. Työryhmän tuli myös kiinnittää huomiota pitkäaikaistyöttömien tarvitsemien erityistoimien selvittelyyn sekä pitkäaikaistyöttömien toimeentulon turvaamiseen. Työryhmän tuli lisäksi selvittää, olisiko työttömyysturvassa aihetta tehdä työhistoriaan tms. perusteisiin nojautuvia rakenteellisia muutoksia, samoin kuin arvioida uudelleen päivärahan ja työstä saatujen ansiotulojen yhteensovitusta. Työryhmän tuli työssään ottaa huomioon työttömyysturvaa ja työvoimapolitiikkaa selvittäneen työryhmän (STM 2000:13) tekemät selvitykset ja esitykset.

Tuloratkaisun mukaan ansioon suhteutetun työttömyyspäivärahan ansio-osa nostetaan 1.3.2002 lukien 45 prosenttiin (nykyisin 42 %) päiväpalkan ja perusosan erotuksesta.

Hallitus on päättänyt varata 250 miljoonaa markkaa peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea saavien toimeentulon parantamiseen. Määräraha mahdollistaa indeksikorotuksen kanssa noin 8 markan suuruisen korotuksen perusturvaan. Hallitus on lisäksi varautunut käyttämään 125 miljoonaa markkaa ansiosidonnaiseen työttömyysturvaan. Ko. summien käytöstä päätetään, kun työttömyysturvaa selvittävä työryhmä on antanut ehdotuksensa. Päätökset tulee saattaa voimaan vuoden 2002 alussa, viimeistään 1.3.2002.

Ehdotettavat muutokset

Selvitysten perusteella ehdotetaan, että työttömyysturvajärjestelmässä toteutetaan seuraavat muutokset, joiden tavoitteena on yhdessä työvoimapolitiittisten toimenpiteiden kanssa kehittää työttömyysturvaa ja työvoimapolitiikkaa työssä pysymistä, työkykyä ja työllistymistä tukevaan suuntaan:

1. Työttömyyspäivärahan taso

Eroraha liitetään osaksi työttömyysturvaa siten, että ansiopäivärahaa korotetaan 130 päivän ajaksi erorahalisällä henkilölle, joka on irtisanottu taloudellisista tai tuotannollisista syistä ja jolla on rekisteröityä työhistoriaa vähintään 20 vuotta. Korotuksen suuruus on keskimäärin 30 mk päivältä. Tarvittavat muutokset ansiopäivärahan määräytymissääntöön selvitetään erikseen.

2. Työttömyyspäivärahan kesto

Jos henkilöllä on työttömyyspäiväraha-oikeuden 500 päivän enimmäiskeston täytyessä työhistoriaa vähintään 5 vuotta viimeksi kuluneen 15 vuoden aikana ja on täyttänyt

59 vuotta, hänellä on oikeus saada työttömyyspäivärahaa sen kuukauden loppuun, jolloin hän täyttää 65 vuotta (*lisäpäiväoikeus*). Henkilöllä, jolla on oikeus työttömyyspäivärahan lisäpäiviin ja jolla on työhistoriaa vähintään 20 vuotta, päivärahan tasoa korotetaan siten, että ansio-osan yliteprosentti on 32,5. Kassan jäsenyysehto sidotaan työhistoriaedellytykseen erikseen sovittavalla tavalla.

Työnantajien työttömyyseläkkeitä vastaava rahoitusvastuu säilytetään ja siirretään työttömyysturvajärjestelmään, jossa omavastuumenettely koskisi samoin periaattein kaikkia työnantajasektoreita. Omavastuu perittäisiin tilanteessa, jossa irtisanotulla henkilöllä on oikeus lisäpäiviin.

Lähtökohtana ehdotetuille muutoksille on, että eläkejärjestelmissä toteutetaan työttömyyseläkettä ja vanhuuseläkkeelle siirtymistä sekä siihen liittyvää työeläkkeen karttumista koskevat muutokset niiden periaatteiden mukaisesti, jotka ovat olleet esillä työeläkkeiden kehittämistä koskevissa neuvotteluissa.

3. Työssäoloehto ja paluuehto

Päivärahaoikeuden uusimisen ehtona olevia niin sanottuja nollausehtoa ja paluuehtoa lyhennetään 8 kuukauteen. Tarkastelujakson lyhentämistarve selvitetään erikseen.

Ns. alkuehdon tarkastelujakso on 28 kuukautta.

Yhdistelmätukityöstä työssäoloehtoon luetaan puolet työssäoloajasta.

4. Työhistorian laskenta

Työhistoria lasketaan kuten aikuiskoulutustuessa. Huomioon otettaisiin siten työskentely myös alle 23-vuotiaana. Eläkejärjestelmissä rekisteröidyn työn lisäksi työntekoon rinnastettavana aikana otettaisiin osaksi huomioon muun muassa eräät perhepoliittiset vapaat.

5. Osittain työttömien päivärahan määräytyminen

Kokoaikaisista työsuhteista sovittelun piirissä ovat työsuhteet, jotka kestävät enintään 2 viikkoa.

Soviteltu päiväraha voidaan maksaa myös ns. ennakkomaksuna.

6. Työvoimapoliittiset toimenpiteet

Työllisyyslain 18 §:n mukaista työllistämisvelvollisuutta muutetaan siten, että se koskee 57 vuotta täyttäneitä henkilöä, jolle on maksettu työttömyyspäivärahaa enimmäisaika ja jolla nykyisten säännösten mukaan olisi oikeus saada työttömyyspäivärahaa enimmäiskeston estämättä 60 ikävuoteen saakka.

7. Muita kysymyksiä

Yrittäjien työttömyysturvaa kehitetään erikseen sovittavalla tavalla muun muassa ns. jälkisuojasäännösten osalta.

Takautuvasti myönnettyjen työkyvyttömyyseläkkeiden aiheuttamasta työttömyysetuuksien takaisinperinnästä luovutaan.

Toteutettavista muutoksista työttömyyskassoille aiheutuvat hallintokulujen lisäykset korvataan. Samassa yhteydessä selvitetään hallintokuluihin suoritettavia rahoitusosuuksia koskevien säännösten muutostarpeet.

Lomakorvausten jaksotusta kehitetään korjaamalla jaksotettavaa palkkaa.

Erorahan aikuiskoulutuslisä korvataan maksamalla työvoimakoulutuksen koulutustukeen ja työttömien koulutuspäivärahaan erillistä lisää, jonka suuruus on keskimäärin 30 markkaa päivältä. Saamisen ehdoista neuvotellaan erikseen siten, että muutosten vaikutus on kustannusneutraali verrattuna nykyiseen erorahan aikuiskoulutuslisäjärjestelmään.

Muutosten voimaantulo

Lisäpäiväoikeutta ja työllistämisvelvoitetta koskevat muutokset ehdotetaan tulevaksi voimaan siten, että vuonna 1949 tai sitä ennen syntyneisiin henkilöihin sovellettaisiin nykyisiä säännöksiä. Yhdistelmätuen työssäoloehto koskeva muutos ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 2002 alusta. Muilta osin muutokset ehdotetaan tulevaksi voimaan pääosin vuoden 2003 alusta lukien.

Kustannusten jako ja muutosten kustannusvaikutukset

Kustannusten jako eri rahoittajien kesken säilytetään ja tämän varmistamiseksi mahdollisesti tarvittavat muutokset rahoituksessa selvitetään erikseen.

Työssäoloehto koskevat muutokset lisäävät tasapainotilanteessa työttömyysturvan menoja noin 450 milj. markkaa vuodessa. Lisäpäivien tason korottamisesta aiheutuva lisäkustannukset ovat noin 50 milj. markkaa. Muut kustannuslisäykset ovat runsaat 100 milj. markkaa. Lisäpäiväoikeutta koskevan ikärajan muutos vähentää työttömyysturvamenoja tasapainotilanteessa noin 580 milj. markkaa vuodessa.

Lainsäädännön valmistelu

Työryhmä suosittelee hallitukselle, että jatkovalmistelu käynnistetään edellä olevan mukaisesti siten, että tarvittavat lainsäädäntömuutokset voidaan tehdä kevädistuntokauden 2002 aikana.

Työryhmä on ehdotuksissaan olettanut, että työeläkejärjestelmissä toteutetaan toimitusjohtaja Kari Puron johdolla käydyissä neuvotteluissa esillä olleet rakenteelliset muutokset. Jos muutokset eivät toteudu, kokonaisuutta on arvioitava uudelleen.

Muutosten seuranta

Tavoitteena on, että muutokset eivät aiheuta työttömille toimeentuloturvan väliinpuutamislanteita. Tämän vuoksi muutosten vaikutuksia seurataan ja mahdollisesti ilmenevien väliinpuutamislanteiden korjaamisesta neuvotellaan erikseen.

Luonnos 12.11.2001

**HALLITUKSEN KANNANOTTO TYÖLLISYYDEN EDISTÄMISEKSI,
TYÖVOIMAN OSAAMISEN KEHITTÄMISEKSI JA TYÖVOIMAN
PYSYMISEKSI NYKYISTÄ PIDEMPÄÄN TYÖELÄMÄSSÄ**

Hallitus käynnistää yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa selvitykset

- ikääntyvien työttömien työllistymiseen liittyvistä esteistä, työllisyyttä edistävästä toimista ja vaatimuksista, joita ikääntyneiden entistä laajamittaisempi työskentely asettaa työelämälle,
- malleista, joilla helpotetaan ikääntyvien työntekijöiden jaksamista ja luodaan edellytykset kokemuksen ja tietotaidon joustavaan siirtämiseen uusille työntekijöille,
- johtamisen apuna käytettävistä malleista, joiden avulla henkilöstön määrää voidaan mitoittaa haitallisen kuormituksen välttämiseksi,
- tukityön yhteydessä tapahtuvasta oppimisesta sekä yhdistelmätuen kehittamisestä.

Lisäksi hallitus turvaa omalta osaltaan uuden työterveyshuoltolain edellyttämän koulutuksen riittävät voimavarat sekä työsuojeluviranomaisten ja työhallinnon voimavarat työelämän neuvonnassa ja työvoiman ikääntymiseen liittyvissä kysymyksissä.